A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

A HANS.

Nr 229

Het Dievenhuis

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

—— Prijs 60 centiem ——

Nr. 229.

A. HANS.

HET DIEVENHUIS.

I.

Bert Spanke woonde in de bosschen van Blauwberg, niet ver van Westerloo. Hij was getrouwd en had een kindje, dat nog in de wieg lag. In 't ronde wist men wel, dat Mela, zijn vrouw, meer werkte dan Bert zelf. Mela bebouwde het stukje land en ging nu en dan met eieren naar de markt te Aarschot. Zij zorgde voor de geit en de konijnen. Maar Bert zwierf het liefst rond en zat dikwijls met allerlei kerels in herbergen.

Op zekeren dag kwam er een meisje van een jaar of twaalf het huisje binnen gestapt. Bert en Mela zaten te eten. Het meisje had een pak in de hand. Ze keek verlegen.

— Wie we daar hebben! riep Bert uit.

— Manda, wat komt gij doen? vroeg Mela.

— Moeder is dood, sprak het meisje.

— Wat, is uw moeder dood! riep Bert Spanke uit.

Ik wist er niets van.

— Ja, moeder is gisteren begraven...

— Is ze dan verongelukt? Ik heb toch niets van haar ziekte gehoord.

— Maandag had moeder den heelen dag gewerkt op 't land van boer Kauwe. Het was erg koud... 's Avonds is moeder daar neergevallen. Ze was al een tijd niet goed. Twee mannen hebben moeder thuis gebracht. Moeder kon niet meer spreken. Ze is 's nachts gestorven. Net en Trien uit de geburen waren er bij. Ik mocht toen bij Net blijven. Maar nu zei ze, dat ik naar u moest gaan...

— Om bij ons te wonen?

— Ja..

— Die Net kan gemakkelijk praten, hernam Bert. Ze zou beter met u naar den burgemeester gegaan zijn. Ge hebt geen ouders meer, ge zijt een wees en de burgemeester van Walbeke moet voor u zorgen.

— Dan zal ik naar een gesticht gezonden worden. En dat wil ik niet! verklaarde Manda.

— Willen, willen! Ge hebt nogal veel te willen, als ge alleen staat en arm zijt...

— Laat Manda hier blijven, zei Mela. Zij is toch het kind van uw zuster.

— Een zuster, die nooit naar me omzag!

— Celina heeft heele dagen moeten slaven en wroeten. Ze verloor vroeg haar man. Ze had geen tijd om bezoeken te doen. En dan zoo ver weg... Zijt ge te voet

gekomen Manda?

— Ja, tante. Ik ben om 8 uur vertrokken.

— 't Is vier uur van hier...

— Ze had zeker een koets moeten huren, spotte Bert Spanke. En dan mij den koetsier laten betalen...

— Zet u, Manda en eet mee!

— Op een maal eten zal ik ook niet zien, hernam Bert. Maar dag aan dag zoo'n meid den kost geven... ge doet, of we rijk zijn.

— Manda zal werken voor haar kost, hier en bij een ander en ge moet er dus niet over zagen.

— Goed, goed... We zullen dan maar afwachten hoe 't gaat. Wel, zoo is mijn zuster dood! Dat is rap gegaan.

Bert scheen er niet bijzonder bedroefd om te zijn.

— Manda, wat hebben de geburen met de meubels gedaan? vroeg hij aan zijn nichtje.

— De notaris zal ze verkoopen en met het geld den winkelier betalen en nog andere menschen.

— Ha, zoo, moeder had schulden!

— Moeder is verleden winter lang ziek geweest, tot aan den zomer. Ze kon niets verdienen.

— En wat kunnen die meubeltje opbrengen? vroeg Mela. Een paar versleten stoelen, een waggelende tafel, een kramiekelijk kastje, een paar stroozakken...

— Neen, een kasteel was het bij Celina niet Manda, ge had ons kunnen laten weten, dat uw moeder dood was. Ik zou naar de begrafenis gekomen zijn. Ze was mijn zuster. En ik ken mijn manieren.

— Het kind heeft zoover niet gedacht, sprak Mela.

— Ik had zoo'n verdriet, zei Manda.

— Ge zijt nu hier en ge kunt hier blijven. hernam Bert. Ge wordt deftig Mela. Ge hebt nu een meid, gelijk boerin Vercruisse... De menschen zullen eerbied voor u hebben.

— Zwijg met uwe flauwe praat! En ik mag wel wat hulp krijgen, wanneer mijn vent zoo veel renteniert...

— Een steek op mij! Ik kan meer verdienen dan met op een voorschoot land te wroeten, dat weet ge wel.

Het was voor Manda geen prettige intrede binnen het huis waar ze nu wonen zou. Ze had honger en at met graagte. Daarna zei tante Mela dat ze haar zondagsch kleedje moest verwisselen voor het daagsche, dat in 't pakje zat. En tante bekeek, wat Manda nog meegebracht had. 't Was niet veel.... Een beetje versleten en gelapt ondergoed.

Bert sprak dan weer met zijn vrouw.

— Ik ga eens naar Manda's dorp, zei hij. De gemeente moet voor een wees zorgen. En de burgemeester kan me dus jaarlijks wat betalen, als wij Manda in huis nemen.

— Ja, probeer iets toe te krijgen. Ge houdt u arm, hé.

— Morgen trek ik er op af.

Dien middag reeds ondervond Manda, dat ze hier hard zou moeten werken. Maar ze deed dit liever dan naar een gesticht te gaan, al wist ze niet, wat een weesinrichting was en zou ze er beter geweest zijn.

's Avonds mocht ze vroeg naar bed. Ze lag op een zolderkamertje, dacht aan moeder en weende zacht.

— Ze hoorde oom en tante samen spreken. En oom Bert ging dan heen. Waar trok hij zoo laat nog op af?

Manda werd doezelig en sliep in.

Den volgenden morgen werd ze al vroeg gewekt. Ze keek verbaasd rond. O, ja, ze woonde nu bij oom Bert en tante Mela, bij den Blauwberg.

Toen ze beneden kwam, zaten oom en tante aan tafel.

— Kom, kind, smul maar mee, zei oom, welgezind. Er is iets fijns nu!

Manda zag dikke schellen hesp op een bord.

— Bij moeder kreegt ge dat nooit, hé? vroeg Bert.

— Neen...

— Wij eten ook niet alle dagen hesp, maar nu tracteer ik... Ge behoeft dat buiten niet te vertellen, hoor. We moeten de menschen niet jaloersch maken.

't Was een heerlijk ontbijt voor Manda. 't Leek wel of oom en tante rijke menschen waren. Waarom bromde oom Bert gisteren dan over haar komst?

Na het eten moest Manda met het kindje spelen.

Er kwam een man aan de deur. Bert ging buiten bij hem. Ze stonden even te fluisteren. Toen ging die man weer heen.

Bert riep zijn vrouw. Beiden stonden dan een tijdje aan den hoek van 't bosch te kijken.

— Wat doen ze vreemd! dacht Manda, die hen door het raam bemerkte.

Oom en Tante kwamen vlug in huis.

— Kom, Manda, we gaan naar 't veld, zei tante. Rap... ik heb haast. Leg 't kind in de wieg... Talm niet!

Manda gehoorzaamde. 't Leek wel of tante de vlucht nam, zoo maakte ze voort.

Bert Spanke haalde uit de kas twee hespen, een die nog niet aangesneden was en een, waarvan ze dien morgen gegeten hadden.

Hij verborg ze onder den stoozak in de wieg, legde 't kind weer neer en trok de dekentjes recht

— Ze mogen komen, zei hij bij zich zelf. Alles is

in orde. Toon is een brave jongen, om me in te lichten.

Hij floot een deuntje.

Tante en Manda waren niet meer te zien. Ze werkten dus niet op het stukje land, want dit lag vlak bij

het huisje. En elders bezat Spanke geen akker.

't Kindje in de wieg woelde wat.

Bert loerde door 't venster.

— Daar zijn ze, mompelde hij. Ik verwachtte u, heeren. Ge zult mij niet verschalken.

Hij begon druk te wiegen en zong er bij Er werd op de deur gebonsd.

— Binnen! riep Bert, en hij zong voort:

,, Slaap, kindje, slaap,

,, Daar buiten is een schaap ".

Twee gendarmen traden in huis.

— Spanke, we moeten hier eens overal zoeken, zei een van hen. Ge zult u er niet tegen verzetten.

— Naar wat zoeken, heeren vroeg de man onnoozel. Hebt gij iets verloren.

— Naar hesp zoeken we.

— Hesp? Ge doet me 't water in den mond komen... Dat is kermiskost en dan nog voor rijke menschen. Waarom peinst gij dat een arme wroeter als ik, hesp in huis heb? Op mijn bruiloft heb ik er gegeten.. nadien niet meer. Hesp in mijn huis! Waarom denkt ge dat, heeren?

— Omdat er gisteravond twee hespen en een paar groote stukken spek bij boer Vercruisse gestolen zijn... Misschien vinden we het spek ook.

— En ge houdt mij voor den dief! Ik heb nog nooit in 't kot gezeten.

— Er zijn er meer, die verdienen in de gevangenis

te zitten en nog vrij loopen... Wijs ons eens heel uw huis...

Bert was nog steeds aan 't wiegen.

— Heeren, hernam hij, mijn huis is 't kasteel niet van den graaf van Westel. En ge hebt het gauw doorzocht. Kijk dus maar overal. Ik moet wiegen. 't Kind is lastig. Mijn vrouw werkt op 't veld. 't Kindje is nu haast in slaap, maar houd ik op met wiegen, 't begint weer te schreeuwen.

— Ik zal wel een beetje wiegen, sprak een der gendarmen. Ga gij dan met mijn kameraad rond.

— Zoo is 't ook goed, zei Bert. En meent ge nu hier hesp of spek te vinden?

De tafel was goed opgeruimd. Van het smakelijk ontbijt zag men geen spoor meer.

Een der gendarmen schommelde de wieg. En de andere liet door Bert alle deuren en kasjes openen, ook op zolder en in 't schuurtje.

Er werd niets van 't gestolene ontdekt.

— Ge hebt verloren moeite gedaan, heeren, zei Bert Spanke. Slaapt het kind? Ja, 't is bijna weg. Ik zal toch nog een beetje voort wiegen. Maar heeren, waarom houdt ge mij voor een dief?

— Ge werkt bijna nooit, antwoordde een der gendarmen. En toch leeft ge er goed van...

— Zwart brood en aardappelen met azijn.

— En veel bier drinken in de herbergen. Dan zijt ge bij mannen, die geen goeden naam hebben. Gister-

avond hebben ze u met een van die gasten dicht bij Vercruisse's hoeve gezien.

— Bij de hoeve... maar er toch niet binnen. En bij de hoeve zal de boer geen hespen leggen? Uw zoeken hier is verloren moeite. Och, sommige menschen spreken gaarne kwaad van mij. Kijkt eens in hun huis, heeren, wie weet, wat ge daar vindt..

— We zullen toch op u letten, jongen, verzekerde een der gendarmen. We weten, dat ge een slimme kapoen zijt, maar ook zoo een laat zich wel snappen.

— Zeggen is gemakkelijk. De rechter vraagt gelukkig naar bewijzen... Wel, wel, bij mij hesp komen zoeken, ik die al blijde zou zijn met een afgeknaagd hespenbeen. Nu, heeren, ik ben daarom niet kwaad. Ieder kan missen. En gij hebt u schromelijk vergist.

De gendarmen vertrokken. En Bert Spanke barstte in lachen uit.

— Ja, ik ben een slimme kapoen, zei hij vroolijk. Mij hebben ze niet gauw vast!

Wat later keerden zijn vrouw en Manda terug. Het meisje vond het vreemd, dat ze met haar tante maar wat rond geloopen had. Waarom zou dat geweest zijn?

— Mela, 't is gelukt, zei Bert. En nog beter dan we dachen. Een van de gendarmen heeft de hespen gewiegd.

— Pas op, vermaande de vrouw en ze wees naar Manda.

— Tut, tut, Manda mag het weten. Ze moet goed begrijpen, dat ze altijd zal zwijgen...

Bert vertelde nu alles van het bezoek der gendarmen.

— Ze zochten de hespen, hernam hij en een van hen heeft ze gewiegd! Ha, als mijn kameraden dat hooren zullen ze plezier hebben!

Manda keek verschrikt van haar oom naar haar tante. De waarheid werd haar duidelijk. Oom Bert had twee groote hammen gestolen. De gendarmen waren geweest. Listig had oom hen misleid. Hij beroemde zich op zijn diefstal en bedrog. En tante lachte mee.

Man en vrouw hadden veel plezier. De hespen werden uit de wieg gehaald. Bert stopte ze in een soort van keldertje, bij den haard.

— Gelukkig is Toon me komen verwittigen. zei hij. Anders hadden de gendarmen ons kunnen verrassen, toen we aan 't smullen waren. Toon zag ze op hun ronde. En hij ruikt dan, wat er gebeurt. Hij heeft zijn spek al verkocht. Een heler is er mee naar Antwerper Wel, wel, ge hadt dien gendarm de hespen moeten zien wiegen.

Oom en tante kregen weer een vroolijke bui.

— Moet gij er niet om lachen? vroeg Bert aan Manda.

— Oom, stelen is toch slecht... zei het meisje.

Ze kreeg een klap.

— Zie, dat is al om u te leeren, dat ge hier moet zwijgen, sprak Bert Spanke, dadelijk kwaad. Vertel buiten geen woord van wat ge hier ziet of hoort, of ik ransel u dood! Ge moet kunnen zwijgen nu ge bij ons woont.

Angstig week Manda achteruit.

— Van den grooten honger komt ge naar hier geloopen, vervolgde Bert. Ge wilt niet in een gesticht. En ge begint me uit te maken voor een slechten man.

— Manda, ge woont nu hier, ge doet wat wij zeggen en ge houdt uw mond, sprak tante. Wees blij dat ge den kost hebt!

— Vercruisse zwemt in 't geld. Hij heeft veel varkens en koeien, en ik zou nog geen twee hespjes mogen nemen. Ze mij geven, doet hij niet. Dus pak ik ze... Uw moeder werkte zich liever dood, hé, voor zulke boeren! En dan staat haar kind op straat...

Manda durfde niets meer zeggen. Plots was ze zeer bang voor oom en tante. Maar ze voelde zich ongelukkig. Ze woonde in een dievenhuis!

Moeder had bijna nooit over oom Bert gesproken. Nu en dan kwam oom Bert eens. Zoo kende Manda hem. Maar moeder scheen niet blij toen met dat bezoek. Zeker had ze geweten dat haar broer niet eerlijk was.

De man, die aan de deur met Bert gepraat had keerde terug. Hij trad nu binnen.

— Zijn ze geweest? vroeg hij.

— Ja, ge moet alles hooren! antwoordde Bert

Spanke.

O, wat hadden ze weer pret om den gendarm, die de hespen gewiegd had, waarnaar zijn kameraad zocht.

II

Nu wist Manda, waarom oom Bert dikwijls 's avonds laat uitging. Ze verbleef hier reeds eenige weken en merkte, dat er nu en dan gestolen waren binnen gebracht werden. Ze vond dat vreeselijk. Ze woonde in een dievenhuis. Tante Mela was ook schuldig. Ze hielp het gestolene verbergen.

Manda had weg willen gaan. Maar waarheen? Oom was naar haar dorp geweest. En Sies, de veldwachter, was van ginder naar hier komen kijken. Hij zei, dat Manda bij oom en tante moest blijven. Bert Spanke kreeg er wat voor van den burgemeester. 't Was voor de gemeente goedkooper dan Manda in een weezengesticht te plaatsen.

De burgemeester van Manda's geboortedorp scheen zich niet te bekommeren om de vraag, of het kind wel in een goed gezin verbleef.

— Ik moet hier blijven, dacht Manda dikwijls

Maar ze leed er om. Ze dacht dan wat moeder altijd gezegd had over eerlijkheid.

't Werd Winter en er kwam veel armoede rond den Blauwberg. De vorst hield lang aan. 't Was bitter koud.

Bert en Mela hadden echter geen gebrek .Ze haalden hout uit de bosschen. En Bert trok er dikwijls 's avonds op uit. Dan keerde hij met vrachtjes terug.

De pastoor vroeg geld en levensmiddelen aan welgestelde menschen en hielp de armen. De nood werd nog nijpender.

Op een avond begaf de pastoor zich naar eenige hutten. Op zijn rug was een pak met levensmiddelen gebonden. Een paar zieken moesten nu nog geholpen worden.

— Sta! klonk het plotseling. Uw geld of uw leven!

De pastoor bemerkte een gedaante, die met een stok zwaaide. Hij hief de hand op.

— Man, wie ge ook zijt, val me niet aan ! Ik ben op weg naar arme menschen, sprak hij.

— O, 't is de pastoor! klonk het.

De dief vluchtte weg.

— Ik vermoed, wie het is.... mompelde de pastoor. Ze hebben me al dikwijls gezegd, dat hij steelt. Ik wou het niet gelooven. Maar nu zal ik het moeten gelooven. 't Is iets voor morgen.

De pastoor legde zijn bezoeken af. Dan ging hij naar den veldwachter.

— Zeg eens, ik kom u meedeelen, dat het niet pluis is op den Beekweg, sprak hij. Iemand wilde me daar aanvallen. Hij eischte mijn geld of mijn leven. Toen hij zag, dat mij hij voor handen had, liep hij weg.

— En hebt ge hem niet herkend ?

— Ik vermoed, wie het is. Dat zal ik morgen onderzoeken, maar ik licht u al vast in, dan kunt ge ginder eens met de gendarmen patroeljeeren..
Ik zou niet gaarne willen, dat een ander er slechter van af kwam dan ik.

— 'k Zal een onderzoek instellen. Er wordt nu veel gestolen, hernam de veldwachter.

— — — — — — — — — — — —

Den volgenden morgen, toen Manda opstond, zat oom Bert brood met spek te eten.

— Luister eens, zei hij. Moest er vandaag iemand komen, die vraagt of ik gisteravond uit ben geweest, zegt ge, dat ik om vijf uur thuis kwam en niet wel was en daarom vroeg naar bed ging...
En ge houdt dat vol.

— O, ik mocht niet liegen van moeder ! snikte Manda.

Dit leven viel haar zoo zwaar.

Nijdig greep Bert Spanke het kind vast en schudde het heen en weer.

— Zult ge gehoorzamen? bulderde hij.

— Ja, oom, kreunde Manda.

— Ge zoudt zeker liever willen dat we in de gevangenis gestoken werden? vroeg tante.

— Neen, neen....

Bert leek zeer ongerust. Maar er kwamen geen gendarmen. Na den middag verscheen de pastoor.

— Goeden dag, zei hij Spanke, gisteravond waart ge zoo haastig.

— Ik, haastig!

— Ja, toen we elkaar tegen kwamen op den Beekweg.

— Maar, mijnheer de pastoor, ik ben niet op den den Beekweg geweest.... Hoe laat?

— Een uur of negen.....

— Ik ben te vijf uur thuis gekomen, ik was niet wel en ik ging seffens naar bed.

— Ja, 't is zoo mijnheer de pastoor, loog vrouw Spanke. Vraag het maar aan Manda.

De pastoor keek het kind aan.

— Welk meisje is dat? vroeg hij.

— Manda, een kind van mijn zuster, die over eenigen tijd gestorven is. Haar vader is al lang dood en uit medelijden hebben we de kleine bij ons genomen. Ze woonde te Wallebeke.

— Zoo, zoo. Gaat Manda niet naar school ?

— Ze is al twaalf jaar. Ze kan goed lezen en schrijven en nu moet ze mijn vrouw helpen. Maar dat

ge mij op den Beekweg meent gezien te hebben, als ik hier onder de dekens lag, mijnheer de pastoor.

— Spanke, ge wildet mijn geld of mijn leven. Toen ge wist wie het was, liept ge weg.

— Manda, vertel gij eens aan mijnheer den pastoor, hoe laat ik gisteren naar bed ben gegaan, beval Spanke.

't Kind werd rood.

— Manda is nog erg verlegen, beweerde tante.

— Neen, maar Manda kan niet liegen, sprak de pastoor.

't Kind begon te weenen.

— O, ik ga liever naar een gesticht! kreet het.

— Wat is dat nu voor praat, riep Bert uit.

Hij werd nijdig.

— Hoor eens, ik wil hier niet voor een dief uitgemaakt worden! raasde hij. Me in mijn eigen huis komen verwijten, dat ik een baanstrooper ben...

— Spanke, ge loopt heelemaal mis, jongen... Wordt nu niet kwaad!

— Ga weg! schreeuwde Bert. Ik heb uw praatjes niet noodig. Ik ben zoo eerlijk als gij.

— Ik zal vertrekken, maar ik neem dat kind mee.

— Dat zullen we zien.

— Ja, Spanke, ik neem Manda mee, want gij zoudt haar mishandelen, omdat ze niet wil liegen. Ge hebt haar een les voorgespeld.

— Manda blijft hier. De burgemeester van Walbeke heeft ze bij ons geplaatst.

— Dan mocht die man wel eens beter uit zijn oogen gezien hebben.

— Wat is er op ons te zeggen!

— Veel, veel... Ik was gekomen om rustig met u te spreken, in de hoop u tot een ander leven te brengen. Nu weet ik, dat ge steelt.

— De menschen liegen...

— Ik wilde het eerst niet gelooven. Waarlijk, Spanke, ik luister niet dadelijk naar de menschen. Maar gisteravond heb ik ondervonden, dat gij niet eerlijk aan den kost komt...

— Leugens! ik lag om vijf uur ziek in mijn bed.

— Neen, om negen uur liept ge op den Beekweg.

De pastoor nam Manda bij de hand.

— Het kind blijft hier! tierde Bert.

— Het kind gaat mee...

Manda rukte zich los en liep het huis uit

— Ha, ze wil niet met u mee! spotte Bert.

— Toch zal ik zorgen, dat ze een andere opvoeding krijgt, Spanke. En denkt zelf na! En gij ook, vrouw... Ge leeft beiden in zonde. God verfoeit diefstal.

De pastoor verliet de woning. 't Speet hem, dat Manda gevlucht was. Maar om den hoek van het bosch

wachtte het weesje op hem.

— Mijnheer de pastoor, neem me mee! smeekte ze. Moeder zei altijd dat ik eerlijk moest blijven...

— Ja, kind... Ge zult nu bij andere menschen wonen.

— O, laat ons rap voort gaan, anders haalt oom Bert me terug.

— Wees niet bang! Hij slaat u zeker dikwijls.

— Hij wilde me slaan, als ik niet loog.

— Uw oom was gisteravond niet thuis.

— Neen... O, hij steelt zoo dikwijls. Maar ik mocht niet weg.

En de pastoor begreep, hoe dit onschuldig kind in dat gezin geleden had. Hij nam Manda mee naar de pastorie. Hij zou met den burgemeester van Walbeke spreken. Manda moest een beter tehuis hebben.

Wat later kwamen de gendarmen bij den pastoor. Ze wilden inlichtingen over den aanval van den vorigen avond. Toen moest de pastoor wel vertellen, wie hij meende te herkennen.

— Die Spanke steelt al lang, zei een der gendarmen. maar het is moeilijk hem te betrappen! Nu zullen we hem aanhouden.

Maar Bert Spanke en zijn vrouw hadden reeds de wijk genomen.

De gendarmen bewaakten hun huis. De twee sluwe lieden vertoonden zich echter niet.

Een week later werden ze met Toon en nog eenige

andere kerels aangehouden tusschen Leuven en Diest. Ze hadden er op een hoeve gestolen.

Manda vertoefde een week in de pastorie, waar Farilde, de meid, zeer vriendelijk voor haar was. Toen vertrok ze naar een kostschool. Het bestuur van haar geboortedorp betaalde er voor en ook eenige liefdadige kennissen van den pastoor hielpen mee. Manda bleek goed te kunnen leeren. En ze zou onderwijzeres mogen worden.

Mela keerde 't eerst terug. Ze had zes maanden in de gevangenis gezeten. Pas een jaar later kwamen Bert en Toon. En zij zwierven weer samen rond. Bert blufte dikwijls over de wieg. Maar hij kwam nog meer in den kerker.

Manda werd later onderwijzeres te Antwerpen. Eens bezocht ze haar tante. Deze kloeg over haar ongelukkig leven. Bert kwam thuis en joeg zijn nicht weg. Zulke fijne dames moesten in zijn huis niet komen, beweerde hij.

Nu en dan liet Manda door een kennis wat brengen aan tante Mela, die het armoedig had. Met Bert ging het erger en erger... Eens werd hij in een vechtpartij met een mes gestoken. Hij stierf eenige dagen later.

Manda, die toen te Antwerpen gehuwd was met een koopman, hielp haar tante aan een winkeltje te Aarschot. Mela kon daar rustig haar brood verdienen.

In den tijd van ons verhaal was de Blauwberg nog

niet de nette parochie van heden 't Gehucht behoort tot de gemeente Hersselt.

Er woonden vroeger veel verwilderde menschen als Bert en Mela. Men vertelt van hen nog allerlei schelmsche streken.

Een inwoner van den Blauwberg kwam eens op de jaarmarkt te Westerloo voor een kraam, waar men gemaakte kleederen verkocht. Hij schoot met de gauwte een ondervest en een jas aan zonder dat de kramer, die andere menschen aan 't gerieven was, dit bemerkte; en trok daarover een blauwen kiel, die aan de uitstalling hing. Zich daarna tot den kramer wendende, vroeg hij hoeveel hij hem schuldig was voor hetgeen hij aangetrokken had. De verkooper meenende dat de schelm enkel een kiel had aangepast, zegde hem den prijs. De dief betaalde, echter niet zonder af te dingen, en had een splinternieuwe jas en ondervest voor niet.

Dit vertelt de h. Jozef Cornelissen in zijn boek over Nederlandsche volkshumor over stad en dorp land en volk.

Maar kerk en school hebben daar, als elders, veel veranderd. Nu zijn de menschen van Blauwberg als overal. En 't is er een rustige, schoone streek, waar men nog dwalen kan in bosschen. Bevallige wegen leiden naar het schoone Westerloo of het bekoorlijke Averbode, met de prachtige abdij.

———

HET WINTERFEEST VAN DE VOGELTJES.

't Had heel den nacht gesneeuwd zonder ophouden: 's morgens lag de wereld dan ook gansch wit en ferm warm ingepakt.

Reeds vroeg in den ochtend had moeder in den tuin, dicht bij den muur, de sneeuw weggevaagd; en op die goed beschutte plaats strooide ze broodkruimels en gekookte aardappelen. 't Was voor haar vriendjes, zei moeder. Nieuwsgierig gingen we aan 't venster staan, om te zien wat er gebeuren zou. Er gingen twee, drie minuten voorbij in ongeduldig wachten, toen plots.....

— Hé, daar is er al een! riepen wij verheugd.

Een groote lijster kwam aangevlogen. De vogel scheerde een paar malen boven den tuin, zette zich daarna op een boom neer en keek wantrouwig rond. Seffens ontdekte hij de broodkruimels, die daar zoo miid uitgestrooid lagen. In één streek was hij op den grond en trippelde rond de plaats, waar de aarde bloot lag; schuw en ongerust was hij ongetwijfeld, maar eindelijk, van verre reikhalzend pikte hij een kruimeltje en slikte het smakelijk in. Nog één, en nog één.

Maar opeens scheen hij zich te bezinnen, maakte rechtsomkeer en vloog schielijk weg.

— Werpt dan al eten voor de vogels, ze komen nog niet eens! meenden wij en teleurgesteld gingen we aan 't werk.

't Was treurig gesteld met de vogels in 't bosch; 't had nu reeds een week lang gevroren, de grond lag steenhard, en daarbij was er in den nacht nog sneeuw gevallen. 't Was om niet meer uit te houden. 't Best hadden de arme diertjes 't nog onder de heesters: daar brachten ze 't grootste gedeelte van den dag door met den grond, die er zachter was, om te klauwen en zich in de verdroogde blaren te wentelen. Van eten vinden was er al niet veel spraak meer.

Dien morgen waren er weer enkele vogels bezig met in den grond te wroeten, toen er plots in hun midden een lijster kwam neergestreken; hij kwetterde zoo geweldig, dat er weldra een heele bende vrienden rond hem samenhoopten, want ze begrepen, dat de lawaaimakende kerel nieuws wist.

— Zeg, jongens, zoo begon de lijster die uit geweest was op verkenning, 't is uit met honger lijden, hoor! 'k Vloog daar juist over ginsche huizen, en in een tuin heb ik een overvloed van fijne spijzen ontdekt; wat het allemaal is, weet ik niet, maar ik heb

er eens van geproefd, en lekker is 't, dat kan ik u verzekeren. Ik kom u vlug het nieuws vermelden, want er is eten genoeg voor ons allen. Komt, vrienden, komt allen mee! We kunnen naar hartelust ons buikje vullen..

Hij had die redevoering in één adem uitgeblazen maar ze had niet den gewenschten uitslag.

't Eerst sprak een jonge merel:

— Eten bij de huizen, maar daar wonen menschen, en die zijn zeer boos en erg gevaarlijk voor ons; ik hoef maar eventjes een mensch te zien, om half dood te zijn van schrik. De menschen zijn wreed, komen ze ons zelfs niet aanvallen, hier, in 't bosch? Ik was gisteren avond bijna in slaap, toen ik opeens den grond onder mij hoorde kraken. Ik hief mijn kop uit de pluimen en zag twee groote handen, die me wilden vatten; 'k had nog juist den tijd om hooger op te vliegen en u allen te verwittigen door luide te roepen. Maar de schrik zit nog in mijn lijf... Neen, van de menschen moet ik niets hebben, die willen ons kwaad doen.

— Ja, zoo is 't vertelde een tweede. 'k Gruw nog als ik denk aan het schrikkelijk ongeluk dat ons voor enkele dagen overkomen is. M'n broer en ik zaten lekkertjes naast elkaar op een tak te dammelen; daar werden wij opgeschrikt door twee schooljongens, die, wie weet, waar vandaan kwamen. 'k Vluchtte weg, maar mijn broer had den tijd niet me te volgen; hij viel op den grond; een groote steen had hem tegen de borst ge-

troffen. Hij huilde van de pijn en trachtte nog voort te kruipen over de sneeuw, maar de wilde jongens namen hem mee en ze lachten nog... zoo eindigde het vogeltje in een snik en groote tranen rolden uit zijn oogjes.

Iedereen zweeg een wijle, ontroerd.

— Kinderen, zei een oude moeder vermanend, ik kan u niet genoeg tot voorzichtigheid aansporen. Weet gij hoe smartelijk mijn man aan zijn einde gekomen is? Onder mijn oogen levend verscheurd door een razend dier! Ja, dat heb ik moeten beleven en ik ben nu een beklagenswaardige weduwe.

— Vertel ons dat eens! Vertellen! klonk het langs alle kanten.

— Wel, in de nabijheid van een hoeve lagen er broodkruimels uitgestrooid, en we waren daar met ons beidjes, m'n man en ik, lustig aan 't smullen. Maar er was verraad in 't spel. Een groot stuk brood zat vast in de sneeuw. Mijn man pikte er hard tegen om het los te krijgen. En hij zat eensklaps in een vogelslag geklemd. Een ijzer neep om zijn lijf. Mijn man schreeuwde geweldig, fladderde nog, maar weg kon hij niet. Ik was verschrikt op een boom gevlogen en bleef daar als vastgenageld van ontsteltenis zitten. Ik kon hem onmogelijk helpen... O, wat ging mijn arme man te keer. En toen, luister wat er toen gebeurde. Wie kwam daar van achter de schuur gesprongen? Een groote grijze kat! Als een tijger, zoo wild en verwoed, vloog ze op m'n

man toe, die daar weerloos gevangen zat, en in één, twee, drie had ze hem met pluimen en al opgegeten. Ja, kinders, 't was wreed om zien, mijn man verdween heelemaal in 't lijf van dat monster! En ik zat daarop te kijken...

Maar er luisterde reeds niemand meer naar haar langdurig verhaal, allen ondereen waren de vogels nu aan 't kwetteren en aan 't schetteren en elk gaf de wreedste verhalen ten beste, over de boosheid van de menschen.

De lijster, die den wonderbaren tuin ontdekt had, was van meening dat al dit gepraat nu lang genoeg geduurd had, en met de volgende afdoende reden wist hij iedereen den bek te sluiten:

— Allemaal woorden! Ik verklaar u, op m'n woord van eer, dat ik veel eten gevonden heb, waar er hoegenaamd geen verraad onder stak of bij was. Ik kon weg toen ik wilde. Niemand hinderde mij. Er zijn ook goede menschen. En zoo een wil ons nu helpen. Wie wil verhongeren in 't bosch doe het. Wie lekker smullen wil, volge mij!

Ge denkt zeker, dat de vogels na al die wreede verhalen hem alleen lieten vertrekken? Mis hoor! Geen één bleef in 't bosch achter en degenen die 't meest het gevaar aangetoond hadden, volgden hun leidsman nog 't vlugst.

Want ge moet weten, dat zelfs zwakkelingen moedig worden als de honger nijpt.

II.

Moeder kwam met een stralend gezicht de keuken binnen.

— Kinderen, de tuin ziet zwart van de vogels! Komt zien! sprak ze.

En waarlijk, lijsters, merels, musschen, 't trippelde en 't dribbelde daar al dooreen op de blanke sneeuw! 't Was echt leuk om te zien! We telden, vijf, tien, vijftien, twintig, vijf en twintig, dertig, vijf en dertig... oef! daar stoof de bende uiteen en de lucht in! Want bij buurman had iemand de tuindeur open gedaan en met een harden klap weer dicht geslagen en weg waren de vogeltjes! Ze dachten nog altijd aan onraad: de menschen, weet ge, men kan ze nooit vertrouwen.

Maar ver waren ze niet gevlogen. Dat eten lokte te zeer. En de een na de ander kwamen ze terug. En met verdubbelde graagte zetten zij hun smulpartij voort.

— Hé, moeder, zie eens wat 'n rare vogel, dàar die zwarte! riep er een van ons.

Doch moeder had vlug 't geheim opgelost.

— Dat is buurmans zwarte duif, zei ze. Die moeten we verjagen, de vogeltjes zijn uitgehonderd, de duif niet. Zij moet maar naar heur hokje gaan daar vindt ze

voedsel genoeg.

En de daad bij 't woord voegende, trok moeder de tuin deur open. De duif vloog verschrikt weg, maar ongelukkigen genoeg, ook onze vriendjes, de vogeltjes snapten heen.

Terwijl ze nu toch weg waren, ging moeder vlug een nieuwen voorraad voedsel halen. In een diep bord wierp ze dooreen: rijst, gebroken erwtjes, broodkruimels en vogelzaad. (Ge moet weten dat ons vogeltje vôôr eenige maanden gestorven was, en er bleef nog een doos zaad over, dat nu aan de wintervogeltjes ten goede kwam).

Toen het voedsel daar zoo rijkelijk uitgespreid lag, kwamen de vogeltjes langzamerhand wel terug en weldra krioelde het van pikkende bekjes. Ze vulden gulzig hunne hongerige, ledige maagjes met al dien overvloed. Wat was 't een feest! Het prachtige rijke winterfeest van de vogeltjes.

Nu en dan vloog er een bode weg, om de goede tijding te gaan melden aan vrienden en kennissen, en al maar door kwamen er nieuwe gasten aan.

In 't begin zaten ze allen dicht bijeengetroppeld, en er heerschte volkomen vrede; doch toen de voorraad begon te verminderen was 't uit met de onderlinge verdraagzaamheid. 't Gebeurde juist zooals bij de menschen : als de mondbehoeften schaarsch zijn, als de maagjes grollen en luid roepen om voedsel, dan wordt er te weinig gedacht aan broederliefde en

zelfopoffering, dan is bij velen de leus : Elk voor zich zelf.

Er begon stillekens aan ruzie te komen onder 't gevogelte: een pik links, een pik rechts, een schreeuw hier, een schreeuw daar. De sterken wonnen het op de zwakken; de kleine muschjes werden onmeedoogend buiten den kring gebannen en twee nietige meesjes wipten bedeesd rond, pikten nu en dan een hapje sneeuw op, maar durfden zich niet mengen in de smulpartij.

Al 't zaad was nu verdwenen. Enkele stukjes brood, 't was al wat nog overbleef. De slimste vogels vonden het geraadzaam zich uit de voeten te maken en mee te nemen, wat ze konden.

Een lijster had een stuk brood bemachtigd en liep den hof rond, van 't eene einde naar 't andere, om ergens in veiligheid zijn buit te kunnen opeten. Maar hij werd onbarmhartig vervolgd door twee merels die het hem onmogelijk maakten zijn fijn brokje op te peuzelen. Een van de vervolgers had er zich bijna kunnen van meester maken; toen vond de vervolgde 't best zijn stuk brood in te slikken, zoo goed en zoo kwaad als 't kon; zijn bek stond wijd opengesperd, och arme, na herhaalde malen te hebben geslikt, kreeg hij het half in de keel en met een onmogelijke beweging van den kop en een geweldige halsrekking was 't binnen

Eindelijk bleef er van al 't voedsel niets anders

meer over dan een groote boterhamkorst. Een merel sleurde die met moeite voort. Doch de andere vogels hadden het gezien en er begon een geweldig gevecht om de overblijvende broodkorst te bemachtigen. De eene aanval volgde den anderen. 't Werd een gesleur, dat ge er om moest lachen! Maar dan gebeurde er iets heel onverwachts : een kleine musch sprong vlug in 't midden van de vechtende bende, stekte met een krachtdadig gebaar de korst vast en vloog er mee over den muur tot in buurmans tuin.

Dat gebeurde zoo onverhoeds, dat we nu nog niet begrijpen, hoe die kleine musch, zoo stoutmoedig durfde zijn en 't gedaan kreeg. De anderen keken verbouwereerd.

Nu, we hebben al meermalen gehoord hoe slimme kleinen het winnen op lompe grooten.

III.

De dooi kwam... en de vogels bleven weg. De tuin was eenzaam en verlaten en "t was er zeer eentonig en triestig zonder 't vroolijk getjilp en 't ruziegeschreeuw van de vogeltjes.

't Dooide.... en drie dagen lang had de grond tijd

om al 't sneeuwwater op te slorpen.

Maar op den vierden dag deed de Vriezeman weer zijn intrede. Zijn koude wind blies scherper en nijdiger dan ooit. Op de ramen stonden dikke ijsbloemen, die zelfs niet ontdooien wilden voor de kachel.

Er viel geweldig veel sneeuw en die dekte dik de aarde en bleef er liggen, dagen en dagen, en de dagen werden weken.

Gedurende dien langen tijd keerden de vogels geregeld terug naar den wonderlijken tuin, en ze kwamen van langs om meer. En even geregeld vonden ze in den hof op hetzelfde plaatsje hun dagelijksch voedsel.

Honger kenden de wintervogeltjes niet meer. 't Was alle dagen volop feest voor hen!

Vlaamsche meisjes en jongens, als het zoo hard wintert in ons Vlaanderland, hebt dan toch medelijden met de arme vogeltjes. Hebt gij zelf geen overvloed en kunt gij uw boterham niet deelen met de vogels, vergaart dan toch zorgvuldig de broodkruimels die op de keukentafel gevallen zijn. Iedereen kan mede helpen aan de schoone taak ; de hongerige vogeltjes te spijzigen in den winter.

Ge zult dan toch zôô gelukkig zijn. En 's avonds in uw bedje, vooraleer in te slapen, zult ge een fijn stemmetje in uw hartje hooren zeggen : « Gij zijt vandaag een goed mensch geweest. Dank aan uwe

milde hand, zijn er vogeltjes die dezen nacht niet zullen sterven van ontbering. »

En gij zult tevreden zijn over u zelf en uw slaap zal zeer zacht zijn en vol zoete droomen.

In 't voorjaar zullen uwe lievelingvogeltjes nestjes bouwen, eitjes broeien en jongskens kweeken. En 's zomers zullen zij hunne schoonste liedjes voor u zingen, gansch den dag door. En in de hoven en op de velden zullen zij ijverig jacht maken op al de schadelijke insekten, die anders alle vruchten en groenten zouden beschadigen.

En zoo zal God u loonen omdat gij in den winter gezorgd hebt voor zijne kleine schepseltjes, de vogeltjes.

Want, wie goed doet, goed ontmoet.

Tjiep, tjiep!
't Ligt alles wit
van sneeuw, en ''t muschje zit
Zoo droef te zien, 't vergaat
Van honger op de straat !
Tjiep, tjiep!
Het vliegt langs hier, het vliegt langs daar
Tjiep!
Al weegt de boterham niet zwaar,
Wij werpen 't beestje kruimelkens brood,
En redden 't, och arme, van den dood!

(Gedicht van Nestor De Tière)